

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku M. H.
przy uczestnictwie J. J.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 grudnia 2014 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawczyni od postanowienia Sądu pierwszej instancji stwierdzającego, że spadek po J. R. zmarłej w dniu 25 marca 2012 r. nabyła w całości na podstawie testamentu notarialnego z dnia 21 lutego 2012 r. uczestniczka postępowania.

Sądy obu instancji uznały, że nie wystąpiła przewidziana w art. 945 § 1 pkt 1 k.c. przesłanka nieważności testamentu notarialnego, w którym spadkodawczyni odwołała wszystkie poprzednie testamenty, w tym testament własnoręczny sporządzony na rzecz wnioskodawczyni i uczyniła swoją spadkobierczynią uczestniczkę postępowania.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W ramach pierwszej przesłanki sformułowała pytanie o dopuszczalność sporządzenia przez notariusza projektu testamentu na podstawie informacji przekazanych drogą mailową, przed wysłuchaniem spadkodawcy i posłużenia się takim projektem testamentu podczas spisywania ostatniej woli osoby o wątpliwej świadomości oraz stanie wyłączającym swobodę wyrażenia woli w chwili spisywania testamentu. Wskazując na dwa orzeczenia Sądu Najwyższego, głosę i artykuł naukowy sformułowała również pytanie, czy testamentem jest odczytany projekt testamentu spisany na podstawie maila osoby trzeciej, czy też wola spadkodawcy musi być uzewnętrzniona wobec notariusza ustnie, co pociąga za sobą konieczność sporządzenia aktu notarialnego.

W ramach drugiej przesłanki przedsądu wskazała na nieustalenie przez Sądy kręgu spadkobierców ustawowych i nie wezwanie ich do udziału w sprawie, co doprowadziło do nieważności postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Natomiast czwartą przesłankę przedsądu uzasadniła zarzutem nierozpoznania przez Sąd drugiej instancji apelacji z uwagi na nieodniesienie się do jej zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niewątpliwie nie występuje w sprawie przesłanka przedsądu przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż po pierwsze skarżąca nie wskazała, jakich ewentualnych uczestników postępowania, wynikających z określonego w art. 931 - 934¹ k.c. kręgu spadkobierców ustawowych, pominął Sąd Okręgowy, a po wtóre w świetle uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia

2010 r. III CZP 112/09, stanowiącej zasadę prawną (OSNC 2010/7-8/98) niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania.

Wnioskodawczyni nie wykazała też istnienia pozostałych powołanych przesłanek przedsądu.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego skarżący, który wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinien przedstawić występujące w sprawie zagadnienie prawne przez jego odpowiednie sformułowanie jako abstrakcyjnego pytania prawnego powstałego na gruncie ustalonego stanu faktycznego oraz określonego przepisu prawa mającego do niego zastosowanie, jak również przedstawić, w pogłębionym wywodzie prawnym, kontrowersje i rozbieżne oceny prawne jakie zagadnienie to wywołuje oraz wykazać, że mają one tak poważny i istotny charakter, iż wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, koniecznego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy lecz także dla rozwoju judykatury (porównaj między innymi postanowienia z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.).

Skarżąca nie tylko nie wskazała przepisu prawa, na tle którego powstało pierwsze zagadnienie, lecz przede wszystkim przedstawiła je na gruncie okoliczności faktycznych innych niż ustalone w sprawie, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarła bowiem w jego podstawie założenie, że oświadczenie woli testatora spisane było w stanie wyłączającym swobodę wyrażenia przez niego woli, podczas gdy z ustaleń Sądu wynika, iż testatorka sporządzając testament notarialny nie pozostawała w takim stanie. Niezależnie od tego wnioskodawczyni nie przedstawiła żadnego wyводу prawnego wskazującego na kontrowersje lub rozbieżne oceny prawne powstałe na tle zagadnienia ani na jego poważny charakter, wymagający wypowiedzi Sądu Najwyższego. Te same braki występują w drugim pytaniu, a odwołując się do dwóch orzeczeń Sądu Najwyższego i literatury prawniczej, skarżąca nie wskazała, czego one dotyczą, nie przedstawiła zajętą w nich stanowiska, ani nie wyjaśniła celu ich powołania.

Podobnie nie wykazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a więc że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa

przez Sąd drugiej instancji, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.). Już bowiem tylko pobieżna analiza uzasadnienia postanowienia Sądu drugiej instancji pozwala na ocenę, że odniósł się on do zarzutów apelacji w sposób wskazujący, iż rozważył je w całości przed wydaniem orzeczenia, a to oznacza, że rozpoznał apelację (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 360/14, nie publ.).

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.